

Günay, Veli Dođan, (2007), **Sözcükbilime Giriş**, İstanbul:
Multilingual. ISBN 975-6008-31-8. 312 sayfa.

Kamil İşeri
Niğde Üniversitesi

1. Giriş

Belirli bir alanda bir ürün ortaya koyabilmek; uğraş gerektiren, emek isteyen, özveri ve sabrı da beraberinde getiren bir iştir. Günay'ın (2007), **Sözcükbilime Giriş** kitabında sözcük kavramına dilbilimsel bir bakış açısıyla derinlemesine bir inceleme yapılmış, anlaşılmaz gibi görünen konulara somut ve özellikle Türkçe'den örneklerle açıklık getirilmeye çalışılmıştır. Kitabın önemli bir özelliği de sonunda alana ilişkin bir sözlükçenin bulunmasıdır. Bu durum, kitabın anlaşılabilirlik ve amacına ulaşılabilirlik düzeyini artırmaktadır. Kitap baştan sona kuramsal bilgileri içermekte, kuramsal bilgiler örneklendirilmekte ve verilen örneklerin çoğunun Türkçeden olması kitabın özgün yanını oluşturmaktadır. Kullanılan dil, alanın terimlerinin kullanılmasını zorunlu kıldığından anlaşılabilirliğin artırılabilmesi için dilbilimle ilgili belirli bir artalan bilgisinin okuyucuda bulunması gerekmektedir. Kitabın temelinin dayandırıldığı kaynaklar güncel, alana özgü ve yeter sayıdadır. Bu durumda sözcükbilimle ilgili temel kaynaklarda belirtilen konuların Türkçe üzerinde örneklendirilmesi sözcük öğretimine yeni bir boyut, yeni bir bakış açısı getirecek niteliktedir. Bu kitap, dilbilimle uğraşanlar, Türkçe öğretmenleri ve öğrencileri, alanla ilgili araştırma yapan lisansüstü öğrencileri ve konuya ilgi duyanlar için bir bakış açısı sunma, yol gösterme, kılavuz olma ve kaynaklık etme açısından önemli bir yapıt olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu durum kitabın önemini artırmaktadır.

Kitap önsöz ve sonsöz dışında 7 bölümden oluşmaktadır. Kitabın **Sözcük ve Sözlüksel Birim** başlığını taşıyan 1. bölümünde *Biçimbirim*, *Sözcük ya da Sözlükbirim*, *Sözlük ve Sözcükbirim*, *Sözlükbilgisinden Sözlük Yazımına*, *Sözcükçenin Sınırları ve Dildeki Farklı Türden Sözlükler* gibi alt konularda sözcükbilime ilişkin kimi genel kavramlar dilbilimsel bakış açısıyla açıklık

getirilmektedir. *Sözcükçenin Sınırları ve Dildeki Farklı Türden Sözcükler* altbaşlığı da *Özel Adlar, Yeni ya da Olasılık İçindeki Sözcükler, Yabancı Dilden Geçmiş Sözcükler, Ödünçleme ya da Aktarma, Öyküntü ve Özentiye Dayalı Sözlük Aktarımları* olmak üzere 6 ayrı altbaşlıkta incelenmiştir.

Sözcük ve Anlam başlığını taşıyan 2. bölüm *Dilsel Gösterge, Anlam ve Gönderge, Kaplam ya da İşlem, Üst anlamlılık ve Alt anlamlılık, Düzen ve Yan anlam, Anlamın Değişimi: Değişmecelerin Düzenineği* olmak üzere 6 altbaşlıkta ele alınmış ve son altbaşlık da *Eğretileme, Düzdeğişmece, Kapsamlayış* olmak üzere 3 altbaşlıkta incelenmiştir.

Sözlüksel Anlamın Çözümlemeleri başlıklı 3. Bölüm *İçindeleme Olarak Tanım, Tanım Türleri ve İçeriklerin Değişkenliği, Anlambirincik ya da Birleşen Çözümlemesi, Anlam Çözümlemesinde Kullanılan Sesbilimsel Örnekçe, Önürünler ve Basmakalıplar* olmak üzere 5 altbaşlıkta ele alınmıştır.

Anlamsal İlişkiler başlıklı 4. bölüm *Sıralıdüzen ve İçinde Barındırma İlişkisi* altbaşlığı *Parça-Bütün İlişkisi* altbaşlığıyla; *Denklik ya da Karşutluk İlişkisi, Denklik İlişkisi: Eş anlamlılık ve Karşutluk İlişkisi: Karşutanamlılık* altbaşlıklarıyla oluşturulmuştur.

Çok anlamlılık başlığıyla oluşturulan 5. bölüm *Tekanamlılık ve Çok anlamlılık, Eşadlık: Eşseslilik ve Eşyazımlılık, Yakın Adlılık* olmak üzere 3 altbaşlıkla ele alınmıştır.

Sözcüksel Biçimbilim ve Artsüremlilikte Sözcüklerin Oluşumu başlıklı 6. bölüm *Kalıtıl Sözcükler ve Aktarımlar; Oluşturulmuş Sözcükler* olmak üzere 2 altbaşlıktan oluşmaktadır. 2. altbaşlık *Türetmeler, Düzenleyim ve Diğer Türler* altbaşlıkları altında ve kendi içinde oluşturulan altbaşlıklar altında incelenmektedir.

Eşsüremlilikte Sözcük Çözümlemesi başlıklı 7. Bölüm ise *Öğede Biçiminde Sözcüklerin Çözümlemesi* ve *Biçimbirimsel Dizge* altbaşlıklarından oluşmaktadır. Kitabın sonunda alan sözlüğü ile Türkçe-Fransızca ve Fransızca-Türkçe dizin yer almaktadır. Kaynaklar alanı tarayan, alanla ilgili kuramsal gelişmeleri gösteren, kitabın bilimsel dayanaklarını oluşturan ve yapıtı bilimsel kılacak niteliktedir. Bu durum bir yandan yapıtın önemini artırırken bir yandan da titiz araştırmaların sonuçlarını yansıtarak sözcükbilim alanındaki gelişmelerin günümüzdeki durumunu ortaya koymaktadır.

Kitabın yazarının önsözde belirttiği gibi dile iletişim açısından bakılırsa iletişim bağlamında sunulan dilsel her ögenin önemi yadsınmamaktadır. Tümcenin yapı taşlarından olan sözcüklerin böylesine geniş bir biçimde ele alınıp okurların kullanımına sunulması dilbilim ve dilbilgisi alanı ve bu alanlarda çalışanlar için iki açıdan öneme sahiptir: 1. *Alana ve alanda çalışanlar için önemli bir kaynak.* 2. *Alandaki bir boşluğun giderilmesine yarayacağından bu çalışmadan hareketle alana katkı sağlama amaçlı çalışmaları tetikleyerek bir temel oluşturmak.* Yine kitabın önsözünde Günay, her beş ya da on yılda bir çalışılan konuların da çalışılması gerektiğini vurgulayarak kitabında bilinen konular yanında bilinmeyen konulara açıklık getirmektedir. Bu anlamda kitabın özgünlüğü de bir bakıma ortaya çıkmaktadır. Kitabın diğer bölümleri okunduğunda bu yargının ne derece haklı bir yargı olduğu görülmektedir. Yazar kitabında sözcükleri değerlendirirken “*İlgili dilsel birimlerin işlevleri, anlamlar, kullanım özellikleri, sözcük türetme yöntemleri*” gibi konuların akla geldiğini; bu nedenle sözcüklerin belirli bir sıra ve düzen içersinde incelenmeye çalışıldığını ve bu konuda en son yaklaşımların ele alındığını, göz önünde bulundurduğu belirtilmektedir.

Yazar, kitabına ilişkin saptamalarında bir kitabın yayımlanmasından sonra içindeki bilgilerin eskidiğini ve sözcük çalışmalarının tümce ve tümceüstü çalışmalarının da temelini oluşturduğunu belirterek alçakgönüllü bir tutum sergilemektedir. Yine sözcükbiliminin önemine değinerek sözcüklerin derinlemesine anlamlarının incelenmesinin gerekliliğinden söz ederek her türlü anlam ve anlam olaylarının incelenmesinin yararlı olacağını ve tümceötesi çalışmalarının da temelini oluşturacağını savunmaktadır. Burada önemli olan ve kitabın özgünlüğünü koruyan durum hem Türkçe örneklere yer verilmesi hem de anlama dilbilimsel bakış açısıyla yaklaşılmasıdır. Kuramsal temellere dayanan örneklemeli açıklamalar ve uygulamalar kuramsal çalışmaların baş sorunu olan uygulama ve örnekleme yeterliliği bu kitapta olabildiğince gerçekleştirilmeye çalışılmıştır. Kitap, uygulama ve örnekleriyle sözcükbilime giriş olma niteliğinin dışına çıkmakta ve başvuru kitabı olma niteliğini kazanmaktadır. Kitabın başlığı da yazarının alçakgönüllülüğünün bir göstergesi olarak karşımıza çıkmaktadır.

2. Kitabın Bölümlerinin Değerlendirilmesi

Yazar, **Sözcük ve Sözlükselbirim** başlıklı 1. bölümde *sözcük, biçimbirim, sözlükbirim, anlambirim* gibi kavramlara değinerek sözcükleri

anlam açısından ele almakta, anlambirimi André Martinet'ye dayanarak açıklamaktadır. Bu bölümde anlambilime ilişkin kimi konular sözcük düzeyinde ele alınarak sözcüklerin oluş biçimleri ve kullarındaki işlevleri arasındaki anlamsal bağlar ve bu özelliklerin Türkçe'deki görünümüne ayrıntılı biçimde yer verilmektedir. Yazar, bu bölümde *sözlükbilim* konularına da ayrıntılı bir biçimde değinmektedir. Bir ulusun belleğini sözcükler oluşturmaktadır. Bu bölümde yazar, bir dilin sözcüklerinin koruyucusu olan sözlüklerin işlevleri ve Türkçe sözlüklerle ilgili doyurucu bilgilere yer vermektedir. Sözlükçülükten söz ederken Türk diline hangi yollarla sözcükler kazandırıldığı da belirtmektedir.

Sözlük ve Anlam başlıklı 2. bölümde dilin anlamsal olaylarına ilişkin Türkçe örneklerle geniş bilgilere yer verilmektedir. Bir sözcüğün anlamını belirleyen diğer dilsel ve dildışı durumlar ortaya konmakta ve bir sözcüğün tümce içinde ve metinde kazandığı anlamsal değerlere dikkat çekilmektedir. Bu bölümde dilsel gösterge kavramına açıklamalı bir biçimde değinilmektedir. '*Bir göstergenin belirttiği gerçek ya da düşsel nesne veya varlık*' demek olan *göndergenin* göstergeyle olan ilişkisi açıklanmaktadır. Yine kitapta bir göstergenin göndermede bulunduğu bağlam ya da durumu belirten göndergenin gerçek dünyayla ilişkili bir durum olduğu belirtilmektedir. Dil ile kurulan iletişimde göndergelerden yararlanılarak göstergelerle iletişim kurulduğu üzerinde durulur ve bunun kimi durumlarda gerçekleşmeyeceğinin örneğini Yahya Kemal'in **Rindlerin Akşamları** şiirinden bir beyt (iki dize) ile örneklendirilir.

Ya şevk içinde harab ol, ya aşk içinde gönül!

Ya lale açmalıdır göğsümüzde yahut gül

Koyu yazılan gül ve gönül göstergelerinin özerk olduğundan söz edilerek göstergelerin metin türüne özgü kullanımlarının farklı biçimde anlamlandırılabilceğine işaret edilmektedir. Buradaki gül önceki gönül göstergesine uyumlu biçimde kullanılmıştır. Buna karşın "*Bahçedeki güllü kim kopardı.*" tümcesindeki gülden farklı anlamda kullanıldığına dikkat çekilmektedir.

Bu bölümde yazar, anlambilim çalışmalarının günümüzdeki durumunu gözler önüne sererek anlamla ilgili olarak temelde iki yaklaşımın birbirinden ayrılması gerektiğini dile getirmektedir. Birincisi göstergelerin anlamsal olaylarını ve göstergenin anlambirimciklerini inceleyen **anlambilim** ile göstergenin iki yüzü olan *gösteren* - *gösterilen* arasındaki ilişkiyi belirleyen

anlamlandırma birbirinden ayrılması gerektiği belirtilmektedir. Yazar bu durumu “*Bir nesneyi, bir kavramı, bir olayı, anlığımızda canlandırabilecek bir göstergeye bağlayan oluş için anlamlandırma sözcüğü kullanılmaktadır.*” biçiminde açıklamaktadır. A.-J. Greimas’a dayanılarak *anamlama* olgusu “*Anlamlandırma bağlamları ve durumları göz önünde bulundurarak bir dilsel birimin anlamını ortaya koyma sürecidir. Bir dilsel göstergedeki gösteren ile gösteren arasındaki ilişki anlamlandırmayı belirtir.*” biçiminde dile getirilmiştir. Bu açıklamadan hareketle de dilin anlamlandırma olgusunu çalışma alanı olarak belirleyen göstergebilim kuramına ilişkin özlü bilgilere yer verilmektedir. Anlamla ilgili olarak ikinci yaklaşım ise *gösterge ile gönderge* arasındaki ilişkiyi belirleyen göndermeleri incelemektedir. Gönderge kavramının tanımı yapılarak gönderge gücül ve edimsel olarak ikiye ayrılmaktadır. Edimsel gönderge de iki alt gruba ayrılarak bağlamsal (artgönderim ve addizimdeki sözcüklerin düzenlenişi) ve durumsal (söylemiçi ve söylemdışı) olarak ikiye ayrıldığı Claude Milner’den yararlanılarak dile getirilmektedir. Bu durumda “*bir sözlüksel birimin göndergesel anlamı dilsel gösterenin kavramsal boyutu olan gösterilen ile açıklanmaktadır. Bu ilişki gösterge ile gönderge arasındaki ilişkiyi, başka deyişle bir sözcüğün (gösterenin) anlamı onun göndergesini belirtmektedir.*” Bu bölümde anlambilimin anlamı nasıl tanımladığına ilişkin tanımlamalara yer verilerek anlam olgusunun kuramsal alanyazın betimlemesi yapılmaktadır. Sözcükbilimde sıklıkla kullanılan kaplam ve işlem kavramlarına ilişkin belirlemeler bulunmaktadır. Bir sözcüğün tümce ya da metin içerisinde anlamsal olarak değişimlerini anlambilim kuramları çerçevesinde alt ve üstanamlılık, düz ve yananlam kavramlarıyla birlikte metin içerisinde kullanılan eğretileme, düzdeğişmece, kapsamlayış gibi kimi söz sanatları kitabın genelinde olduğu gibi derinlemesine ve örneklemeleli bir anlatımla değerlendirilmektedir.

Sözlüksel Anlamın Çözümlemeleri başlıklı 3. bölümde, her sözcüğün dilde ve belirli bir amaç doğrultusunda kullanımında bir değeri, bir işlevi, bir anlamı olduğu vurgulanarak sözcüğün çekirdek yapısı olduğundan söz edilmekte ve bu durumun sözlükte sözcüklerin madde başı olarak tanımlanmasında önemli rol oynadığına dikkat çekilmektedir. Önceki bölümdeki belirlemelerden de yararlanılarak sözlüklerin oluşturulmasında dikkat edilmesi gereken konulara değinilerek sözlükçülüğün bir dilin sözvarlığının korunması açısından önemi vurgulanmaktadır. Bu durum bir yandan dilbilimsel kuramların ışığında sözcüklerin anlamsal olayları dile

getirilirken bir yandan da kitabın bölümleri arasındaki ilişkiyi koparmayarak mantıksal tutarlılığın korunduğunu göstermektedir. Sözcüksel anlama ilişkin iki yaklaşımdan söz edilmektedir: *Anlambirincik çözümlemesi ve gösteren-gösterilen ilişkisinin değerlendirilmesi*. Sözcüksel anlam çözümlemesi bu iki açıdan ele alınarak sözlüklerde maddebaşı tanımlamalarının birçok bilimsel alanlardan yararlanılarak ve alanlararası ilişkiler göz önünde bulundurularak yapıldığı dile getirilmekte ve toplumsal belleğin oluşması açısından sözlükçülüğün ve sözlük yazımının önemi vurgulanmaktadır. Bu bölümde yazar inceleme adı altında ele aldığı 5 tür (sözbilimsel açıdan) tanımlama biçimine yer vermektedir: 1. *Anlamayla ve kaplamla ilgili tanım*, 2. *Betimleyici tanım*, 3. *Açıklamalı tanım*, 4. *İşlemsel tanım*, 5. *Saymaca tanım*. Bunun yanı sıra, dilbilim alanının ortaya attığı ve günümüzde birçok çalışma alanı bulan anlambirincik ya da bileşen çözümlemesi ve sesbilimsel örnekçe gibi konulara yer verilerek sözlük yazımında bu gibi konuların önemi ortaya konmaktadır. Bu bölümün son başlığı da **Önürünler ve Basmakalıplar** adı altında ele alınarak anlambilimde günümüz yaklaşımları da kullanılarak sözcük tanımlamalarına yer verilmektedir. Yazar, bu tutumuyla kitabın bütününde dilbilimsel bakış açısını koruduğunu ve yorumlamalarını bu doğrultuda dile getirdiğini göstermektedir.

Anlamsal İlişkiler başlığını taşıyan 4. bölümde Saussure'ün getirdiği kavramlardan daha doğrusu dile bakış biçimi olan *dizimsel ve dizisel* ilişkilerden söz edilerek dizimsel olarak sözcüğün tümce içerisine yerleştirme işleminde dilin kurallarının, anlam ve mantık olaylarının göz önünde bulundurulduğu, sözlüksel birimler arasındaki anlamsal ilişkilerin dizisel sözcükleri iki türde yapılandığı belirtilmektedir. Bu iki tür: "1. *Sözcüksel ilişkiler aynı düzeye ait olmayan birimleri ilgilendiriyorsa* sıralı düzene ve incelemeyle bağlı bir ilişki vardır (altanlamlılık-üst anlamlılık; bütün-parça). 2. *Sözcüksel ilişkiler aynı düzeye ait birimlere ilişkin ise eşdeğerlilik (eşanlamlılık) ya da karşıtlık (karşıtanlamlılık veya altanlamlılık) ilişkisi vardır.*" biçiminde açıklanmaktadır. *Sıralı düzen ve içinde barındırma ilişkisi* altbaşlığında altanlam üstanlam kavramlarına yer verilir. Örneğin **gül çiçek** sözcüğüyle altanlamlılık ilişkisi kurarken **çiçek** sözcüğü **gül** sözcüğüyle üstanlamlılık ilişkisi kurmaktadır. Bu anlamda türün genel adları (kuş) üstanlamı oluştururken o türe ilişkin diğer sözcükler (karga) altanlamı oluşturmaktadır (Hayvan: üstanlam; köpek altanlam; köpek üstanlam kangal altanlam gibi). Bu bölümde "*Ev-oda*" örneği verilerek parça-bütün ilişkisi ile alt ve üstanlam ulamı birbirinden ayrılmaktadır. Çünkü ev genel bir adı oluştururken evin bölümlerini oluşturan salon, çocuk odası, mutfak gibi

bölümlerle parça-bütün ilişkisi kurmaktadır. Her ne kadar birbirine benzer ilişkiler görülse de bütünü oluşturan her parça bütünlü ile ilişkilendirilmekte ve bu da bir zorunluluk sunduğundan ayrı bir sınıflama olarak ele alınmaktadır. Bu bölümün sonunda da karşıt anlamlılık ile eşanlamlılık kavramları örneklemeli bir anlatımla dile getirilmektedir.

Çokanlamlılık başlığını taşıyan 5. bölümde sesbirimden tümceötesi yapılar kimi dilbilimsel kuramlar çerçevesinde ele alınmaktadır. Bu yapıların her birini inceleyen bilim dalları bulunmaktadır: Sözcükbilim, sözcüklerin anlamını; anlambilim tümcelerinin anlamını; göstergebilim ise tümceötesi yapıların anlamlarını incelemektedir. Kitabın yazarının da belirttiği gibi, bu bölümde sözcüklerin anlamı sözcükbilim alanının verileri ışığında değerlendirilmektedir. Genel olarak çokanlamlılık kavramının her dil için geçerli bir durum olduğundan söz edilerek bir dilde çok anlamlılığı oluşturan eşanlamlılık, karşıtanlamlılık, üstanlamlılık, altanlamlılık, eşadlılık gibi kavramlara yer verilmektedir. Bir dilde çokanlamlılığı oluşturan temel öğeler örneklemeli bir anlatımla açıklanmaya çalışılmıştır. Tek ve çokanlamlılık, eşadlılık (eşseslilik ve eşyazımlılık), yakınlıklık gibi altbaşlıklarda anlamsal olaylar yine örneklemeli bir anlatımla dile getirilmektedir.

Sözcüksel Biçimbilim ve Artsüremlilikte Sözcüklerin Oluşumu başlıklı 6. bölümde, kalıtsal sözcükler ve aktarımlar; oluşturulmuş sözcükler; türetmeler; diğer türler gibi adlandırılan altbaşlıklarda sözcüklerin anlamsal ilişkileri dilbilimsel ve dilin kullanımsal boyutu ele alınarak değerlendirilmektedir. Sözcüklerin biçimlerini inceleyen bilim dalının biçimbilim olduğu vurgulanarak biçimbilim alanının temelde iki inceleme alanı olduğundan söz edilmektedir: *Sözcüksel biçimbilim ve dilbilgisel biçimbilim*. Sözcüksel biçimbilim, sözcükbilim düzeyindeki yapıları incelemekte, sözcüklerin türetim ve düzenleyim gibi iki oluşum stratejileri ile ilgilenmektedir. Sözcüksel biçimbilimin alanı belirlenerek sözcüklerin oluşumu, düzenlenmesi ve türetilmesine ilişkin biçimbilimin kuramsal bilgilerinin “*Genel anlamda türetim, sözcüksel birimlerin oluşum sürecini belirtmede kullanılmaktadır. Bu yolla, bir dilde türetim ya da düzenleyim olarak iki türetim biçimiyle sözcük oluşturulabilmektedir. Düzenleyim ise sözcük öbeklerinin ya da bileşik sözcüklerin oluşumu ile ilgilidir. Türetim, bileşik sözcüklerin oluşumu anlamındaki düzenleyime karşıtlık oluşturmaktadır. Dilbilgisel biçimbilim tek başına anlamı olmayan ve genelde dilbilgisi kitaplarında yer alan biçimleri incelemektedir. Dilbilgisel biçimbilim dili iki*

biçimde incelemektedir. Türetimsel biçimbirim ve çekimsel biçimbirim.” biçiminde dile getirilmektedir. Bu bölümde yazar, dilde sözcük türetmenin yollarına değinerek dilin sözvarlığının varsıllaşması, toplumsal belleğin oluşması ve üretilen sözcüklerin kuşaktan kuşağa aktarılması gibi konuların kaynağını oluşturan temel bilgilere yer verilmektedir.

Eşsüremlilikte Sözcük Çözümlemeleri başlıklı 7. bölümde artsüremlî çözümlenmeden ayrılan noktaları belirtilerek eşsüremlî anlayışla sözcük çözümlenmelerine yer verilmektedir. Eğer dilin tarihsel gelişimine ilişkin bir belirleme olmadığı durumlarda eşsüremlî çözümlenmelerin yapılması gerektiği vurgulanarak eşsüremlî çalışmaların önemine dikkat çekilmektedir. “Sözcüksel biçimbilimin eşsüremlî değerlendirmesi iki yönde yapılabilmektedir: 1. *Sözcüğün temeli olan anlamların en küçük birimlerinin listesini oluşturmak için tanık gösterilen sözcükleri kesitlere ayırma işidir.* 2. *Dilin kullanım dizgesi içinde sözcüklerin oluşturma sürecini belirtir ve üretici örnekçeyi betimlemeye çalışır.* Bu durumda ele alınıp incelenen ve çözümlenen dilsel değer sözcüktür.” biçiminde bir belirlemeyle bu bölümün bakış açısını ortaya koymaktadır.

Kitabın sonsözünde ise yazar konunun büyüklüğünü, karmaşıklığını -ve özellikle de dil kullanımında ortaya çıkan standartlaştırma ve sınıflandırma gücünün de eklenirse-, genişliğini vurgulamaktadır. Öneri niteliğinde birkaç madde sıraladıktan sonra yazar rolünden okuyucu rolüne bürünerek kendi yapıtını kendi değerlendirir bir tutum sergilemektedir. Bu durum yazarın alçak gönüllülüğünü, bilimsel bakış açısını ve sabırla adeta iğneyle kuyu kazarak ortaya çıkardığı ürünü okurlarına sunduğu yapıtına eleştirel yaklaşımını ortaya koymaktadır.

3. Sonuç

Kitabın sonunda yer alan sözlükçe, kitabın her bölümünde kullanılan kavramların anlaşılması açısından önem kazanmaktadır. Çünkü yazar yapıtında terimlerin yabancı dildeki karşılıklarını ayraç içinde verdiği gibi terimlerin hemen hemen hepsinin Türkçe karşılıklarını da vermektedir. Bu durum kitabın yazarının Türkçeye olan özenini, dil bilincini ve Türkçenin bilim dili olduğunun -ve de olması gerektiğinin- örneğini göstermektedir. Sonsözde dikkati çeken bir belirleme yine kitabın yazarının kaleminden çıkmaktadır. Bu kitabın doğurganlığı... Her bölüm ayrı bir bakış açısıyla Türkçenin bir başka sorununu dile getirebilir, çözüm önerilerini sunabilir. Kitabın özgünlüğünü koruyan en

önemli özellik konuların dilbilimsel bakış açısıyla ele alınması, incelenmesi ve buna göre değerlendirilmesidir. Bir diğer özgün nitelik ise sözcükbilimin kuramsal bilgilerinin ışığında Türkçenin değerlendirilmesi ve Türkçe örneklerin verilmesidir. Bu yapıt kitabın yazarının Türk dilbilimcilerine, dilbilim alanında çalışanlara, anlambilimle ilgilenenlere, dilbilim alanında belirlenen anlambilimsel incelemeler çerçevesinde Türkçe sözcüklerin yapısal, üretimsel anlamsal olaylarını merak edenlere, Türkçe öğretmenlerine ve Türkçe eğitimi alanında öğrenim gören öğrencilere bir armağanı olarak kabul edilebilir. Kitabın sonunda yer alan kaynakların sayısının ve alanyazındaki etkisine bakıldığında da ne kadar geniş bir kaynaktan yararlandığına, ne kadar emek verilip titizlikle en çarpıcı örneklerin bulunmasıyla, sabrın sınırlarını aşarak oluşturulan ürünün ortaya konmasıyla bu alanda çalışacak olanlara örneklik, kılavuzluk ve kaynaklık edecek nitelikte bir yapıt okuyucularına sunulmuştur. Kitabın başından sonuna kadar açıklamalı, örneklemeli ve nesnelğin ve de bilimin verilerinden yararlanılarak ortaya konan bu yapıt okurlarının da katkılarıyla daha da önem kazanacak, değeri artacaktır. Bu ve buna benzer yapıtların üretilmesinin sürmesi Türk dilbiliminin gelişmesine, Türkçe öğretiminin niteliğinin artırılmasına ve dil bilincinin oluşmasına katkı sağlayacaktır.